

سنجش مهارت‌ها و عادات مطالعه دانشجویان دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه رازی کرمانشاه

ویدا صیفوری

کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی؛ مربی امور آموزشی گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه رازی کرمانشاه
saifouri.v@gmail.com
تاریخ دریافت: ۱۳۹۰/۶/۰۵؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۰/۱۱/۲۶

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف شناسایی و آگاهی از مهارت‌ها و عادات مطالعه دانشجویان دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه رازی کرمانشاه انجام شده است.

روش: این پژوهش از نوع کاربردی است و به روش پیمایشی انجام گرفته است. پرسشنامه حاوی ۲۷ سؤال در قالب سه بخش شامل یک بخش اطلاعات جمعیت‌شناختی و دو بخش مهارت‌ها و عادات مطالعه است که هر کدام در ۱۰ حیطه با مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از خیلی کم تا خیلی زیاد نمره گذاری شده است. سطح معنی داری $P \leq 0/05$ در نظر گرفته شد. به منظور انجام آزمون فرضیه‌های پژوهش از آزمون مجذور کا و آزمون تی و برای تحلیل آن‌ها از نرم‌افزار آماری SPSS استفاده شد.

یافته‌ها: براساس نتایج به دست آمده، عمده مشکلات دانشجویان به ترتیب در زمینه عدم غلبه بر عوامل مداخله‌گر و استرس‌زا حین مطالعه، نداشتن مطالعه کاربردی و خلاقانه، عدم توانایی در مدیریت زمان، عدم توانایی در مطالعه انتقادی و دقیق‌خوانی و مطالعه باری‌به‌هر جهت بود. در نهایت، به نظر رسید دانشجویان در زمینه‌های درک مطلب، عادات مطالعه و یادداشت‌برداری حین مطالعه در مقایسه با سایر موارد وضعیت مناسب‌تری دارند.

اصالت/ارزش: از دلایلی که بعضی دانشجویان از تلاش خود نتیجه مطلوبی به دست نمی‌آورند، نداشتن آگاهی از شیوه مطالعه و مهارت‌های مربوط به آن است. اصول اصلی مطالعه شامل مواردی هستند که با دانستن و به کارگیری آن‌ها می‌توان بازده مطالعه را بالا برد. این پژوهش با توجه به اهمیت تعیین مهارت‌های مطالعه دانشجویان و ارتباط آن با امور تحصیلی دانشجویان انجام گرفته است.

کلیدواژه‌ها: مهارت‌های مطالعه، عادات مطالعه، دانشجویان، دانشگاه رازی کرمانشاه

مقدمه

مطالعه، یک فعالیت پیچیده است و هیچ روشی به‌تنهایی نمی‌تواند پاسخگوی همه موقعیت‌ها باشد. شیوه مطالعه را باید با انتخاب و ترکیب فنون و روش‌های مختلف خواندن برگزید (نوریان^۱، ۲۰۰۶). موفقیت تحصیلی در دانشگاه‌ها مرهون تلاش مؤثر، مطالعه صحیح و مدیریت زمان است. یکی از دلایلی که بعضی دانشجویان از تلاش خود نتیجه مطلوبی به‌دست نمی‌آورند نداشتن آگاهی از شیوه مطالعه و مهارت‌های مربوط به آن است. بهبود و توسعه عملکرد تحصیلی فراگیران یکی از اهداف اصلی مراکز آموزشی می‌باشد، زیرا عملکرد تحصیلی افراد اساس موفقیت و پیشرفت در هر مقطعی محسوب می‌گردد. عملکرد تحصیلی افراد متأثر از عوامل مختلفی است که یکی از این عوامل، عادات یا مهارت‌های مطالعه افراد می‌باشد (سیروهی^۲، ۲۰۰۴). مهارت‌ها یا راهبردهای مطالعه شامل افکار و رفتارهای نهان و آشکاری است که با موفقیت در یادگیری مرتبط هستند و می‌توانند از طریق مداخلات آموزشی تغییر یابند (خدیوزاده^۳، ۲۰۰۴). همچنین این مهارت‌ها یا راهبردها به‌صورت هر فعالیت شناختی یا رفتاری که فرآیند ذخیره، بازیابی و استفاده از دانش یا آموخته‌ها را تسهیل می‌نماید، تعریف شده است (دیروسیس^۴، ۲۰۰۴). از آنجایی که دانشجویان در طول مدت تحصیل خود با حجم متنوعی از مطالب جدید و تخصصی روبه‌رو می‌شوند که فراگیری و به‌حافظه سپردن آن‌ها کاری دشوار به‌نظر می‌رسد و نیز با توجه به این‌که با گسترش علم، یادگیری تمامی آن‌ها نیازمند صرف زمان و داشتن برنامه‌ریزی می‌باشد، بدیهی است که عدم انتخاب روش مطالعه صحیح و عدم استفاده از مهارت‌های مطالعه نه تنها سبب از بین رفتن انرژی و وقت آن‌ها و نیز گرایش به سمت عادت‌های بد مطالعه می‌شود؛ بلکه خود می‌تواند یکی از علل مهم عقب‌ماندگی تحصیلی باشد و نیز می‌تواند اکثر دانشجویان را دچار سردرگمی و اضطراب نموده و عملکرد آن‌ها را در امتحانات تحت تأثیر قرار دهد. هدف از این پژوهش بررسی مهارت‌ها و عادت‌های مطالعه دانشجویان، تشخیص نارسایی‌های احتمالی موجود در روش‌های مطالعه آنان است تا با شناسایی عوامل تأثیرگذار بر آن گامی در جهت پیشبرد اهداف آموزشی دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی کشور برداشت. زیرا به عقیده کارشناسان، شناخت مهارت‌ها و راهبردهای مطالعه گامی اساسی

1. Nourian

2. Sirohi

3. Khadivzade

4. Derossi

برای مداخلات آموزشی مناسب می‌باشد و موفقیت دانشجویان را از طریق تعیین نقاط قوت و ضعف مطالعه و تأمین مداخلات مناسب ارتقا می‌بخشد (وینشتاین^۱، ۲۰۰۰).

فرضیه‌های پژوهش

۱. بین مهارت‌ها و عادات مطالعه دانشجویان و رشته تحصیلی آنان ارتباط معنی‌داری وجود دارد.
۲. بین مهارت‌ها و عادات مطالعه دانشجویان و جنسیت آنان ارتباط معنی‌داری وجود دارد.

روش پژوهش

این پژوهش از نوع کاربردی است و به روش پیمایشی انجام گرفته است. نمونه آماری مورد پژوهش در این مطالعه ۱۷۳ نفر از دانشجویان مشغول به تحصیل در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۰-۸۹ در مقطع کارشناسی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه رازی کرمانشاه بودند. برای گردآوری داده‌ها از برخی سؤالات پرسشنامه^۲ (CSI) برای سنجش مهارت‌های مطالعه و از پرسشنامه^۳ (PSSHI) برای بررسی عادات مطالعه دانشجویان استفاده شد. پرسشنامه حاوی ۲۷ سؤال در قالب سه بخش شامل یک بخش اطلاعات جمعیت‌شناختی و دو بخش مهارت‌ها و عادات مطالعه است که هر کدام در ۱۰ حیطه مورد بررسی قرار گرفتند. روایی پرسشنامه با استفاده از نظرات متخصصان و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، $\alpha=0/89$ محاسبه گردید. پرسش‌ها با مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از خیلی کم تا خیلی زیاد و به ترتیب با نمرات ۱ تا ۵ نمره‌گذاری شد. میانگین نمرات، نشان‌دهنده عادات و مهارت‌ها مطالعه دانشجویان بود. سطح معنی‌داری $P \leq 0/05$ در نظر گرفته شد. به منظور انجام آزمون فرضیه‌های پژوهش از آزمون مجذور کا و آزمون تی و برای تحلیل آن‌ها از نرم‌افزار آماری SPSS استفاده شد.

یافته‌ها

اطلاعات به دست آمده از تجزیه و تحلیل داده‌ها با توجه به فرضیه‌های پژوهش به شرح ذیل می‌باشد.

1. Weinstein

2. Cognitive Style Index

3. Palsane & Sharma Study

یافته‌های حاصل از پژوهش در زمینه توزیع فراوانی جنسیت نشان می‌دهد که از ۱۷۳ نفر نمونه مورد پژوهش ۹۸ نفر (۵۶/۶ درصد) زن و ۷۵ نفر (۴۳/۴ درصد) را مرد تشکیل می‌دهد. در جدول ۱ توزیع فراوانی مهارت‌های مطالعه دانشجویان از نظر متغیرهای مورد نظر نشان داده شده است.

جدول ۱. توزیع فراوانی مهارت‌های مطالعه دانشجویان

میانگین \bar{x}	n	خیلی زیاد		متوسط ۳	کم ۲	خیلی کم ۱		مهارت‌های مطالعه
		۵	۴			۱	۲	
۲/۳۷	۱۷۳	۱۷	۱۹	۳۷	۵۷	۴۳		مدیریت زمان
۲/۷۷	۱۷۳	۲۳	۲۳	۵۴	۳۸	۳۵		تمرکز حین مطالعه
۳/۳۲	۱۷۳	۴۷	۳۱	۳۹	۲۸	۲۸		یادداشت‌برداری
۲/۱۲	۱۷۳	۸	۱۷	۳۵	۴۲	۷۱		مطالعه کاربردی و خلاقانه
۲/۴۱	۱۷۳	۱۳	۱۴	۴۴	۶۳	۳۹		مطالعه با پردازش عمیق
۳/۱۸	۱۷۳	۲۹	۳۶	۵۷	۴۰	۱۱		درک مطلب
۲/۴۷	۱۷۳	۱۰	۲۷	۳۵	۴۷	۵۴		خودآزمایی
۳/۷۹	۱۷۳	۴۹	۵۳	۲۸	۲۰	۲۳		تکرار و حفظ مطالب
۱/۹۰	۱۷۳	۵	۱۰	۳۲	۴۳	۸۳		غلبه بر عوامل مداخله‌گر و استرس‌زا حین مطالعه
۲/۸۶	۱۷۳	۲۳	۳۳	۴۶	۳۹	۳۲		نظارت بر روند مطالعه
۲/۷۲								میانگین کل

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل آماری و تعیین میانگین \bar{x} در حیطه‌های مختلف در رابطه با میزان مهارت‌های مطالعه دانشجویان نشان می‌دهد که بیش‌ترین میانگین به گزینه «تکرار و حفظ مطالب» با ۳/۷۹ و کم‌ترین میانگین مهارت مطالعه به «غلبه بر عوامل مداخله‌گر و استرس‌زا حین مطالعه» با ۱/۹۰ اختصاص یافت. همچنین با توجه به مقدار به‌دست آمده از میانگین کل (۲/۷۲) نشان می‌دهد که مهارت‌های مطالعه جامعه مورد پژوهش پایین‌تر از حد متوسط می‌باشد.

جدول ۲ نشان‌دهنده میزان آشنایی دانشجویان با عادات مطالعه از نظر شیوه‌های مختلف مطالعه است.

جدول ۲. توزیع فراوانی عادات‌های مطالعه دانشجویان

میانگین x	n	عادات مطالعه					
		خیلی زیاد ۵	زیاد ۴	متوسط ۳	کم ۲	خیلی کم ۱	
۲/۷۶	۱۷۳	۱۵	۳۳	۵۱	۴۴	۳۰	مطالعه روزانه و مستمر
۳/۵۳	۱۷۳	۵۴	۴۰	۴۳	۱۶	۲۰	عبارت‌خوانی
۲/۵۴	۱۷۳	۲۷	۱۴	۳۶	۴۵	۵۱	تندخوانی
۲/۳۹	۱۷۳	۱۳	۲۹	۳۰	۴۲	۵۹	دقیق‌خوانی
۲/۸۶	۱۷۳	۳۱	۴۷	۶۶	۱۸	۱۱	مطالعه تخصصی
۱/۹۳	۱۷۳	۷	۱۲	۲۰	۵۸	۷۶	مطالعه انتقادی
۲/۹۴	۱۷۳	۲۹	۲۴	۵۹	۳۰	۳۱	مطالعه سطحی
۲/۸۰	۱۷۳	۱۴	۳۳	۵۳	۵۱	۲۲	مطالعه هيجانی
۲/۴۵	۱۷۳	۱۰	۲۶	۳۴	۶۵	۳۸	باری به هر جهت
۲/۴۷	۱۷۳	۱۱	۱۹	۴۹	۵۶	۳۸	مطالعه برای لذت
۲/۶۷							میانگین

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل آماری و تعیین میانگین x در حیطه‌های مختلف آشنایی با عادات مطالعه دانشجویان نشان می‌دهد که بیش‌ترین میانگین به گزینه «عبارت‌خوانی» با ۳/۵۳ و کم‌ترین میانگین عادات مطالعه به «مطالعه انتقادی» با میانگین ۱/۹۳ اختصاص یافت. همچنین با توجه به مقدار به‌دست آمده از میانگین کل (۲/۶۷) نشان می‌دهد که عادات مطالعه جامعه مورد پژوهش کم‌تر از میانگین به‌دست آمده می‌باشد.

در جداول ۳ و ۴ سعی شده تا مهارت‌ها و عادات مطالعه دانشجویان به تفکیک رشته تحصیلی مورد بررسی قرار گیرد.

جدول ۳. میانگین و انحراف معیار نمرات مهارت‌های مطالعه دانشجویان به تفکیک رشته تحصیلی

انحراف معیار	میانگین \bar{x}	جمع n	مهارت‌های مطالعه رشته تحصیلی
۰/۹۳	۲/۸۱	۳۰	اقتصاد
۰/۱۲	۳/۰۵	۲۵	حسابداری
۰/۲۷	۲/۵۱	۲۰	جامعه‌شناسی
۰/۱۰	۲/۸۵	۲۶	روان‌شناسی
۰/۰۸	۲/۴۴	۲۷	علوم سیاسی
۰/۱۳	۲/۷۶	۲۰	کتابداری
۰/۱۰	۲/۶۳	۲۵	مشاوره
	۲/۷۲	۷۳	جمع

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل آماری و تعیین میانگین و انحراف معیار در رابطه با اظهار نظر جامعه مورد پژوهش در مورد میزان به کارگیری مهارت‌های مطالعه در رشته‌های مختلف تحصیلی نشان می‌دهد رشته حسابداری با میانگین ۳/۰۵ بیش‌ترین و رشته علوم سیاسی با میانگین ۲/۴۴ کم‌ترین مهارت را در مطالعه دارند.

جدول ۴. میانگین و انحراف معیار نمرات عادات مطالعه دانشجویان به تفکیک رشته تحصیلی

انحراف معیار	میانگین \bar{x}	جمع n	عادات مطالعه رشته تحصیلی
۰/۹۷	۲/۸۹	۳۰	اقتصاد
۰/۱۱	۲/۸۰	۲۵	حسابداری
۰/۱۱	۲/۴۱	۲۰	جامعه‌شناسی
۰/۰۹	۲/۵۳	۲۶	روان‌شناسی
۰/۱۰	۲/۵۸	۲۷	علوم سیاسی
۰/۱۳	۲/۷۱	۲۰	کتابداری
۰/۱	۲/۵۰	۲۵	مشاوره
	۲/۶۷	۷۳	جمع

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل آماری و تعیین میانگین میانگین‌ها در رابطه با اظهار نظر جامعه مورد پژوهش در مورد عادات مطالعه در رشته‌های مختلف تحصیلی نشان می‌دهد رشته اقتصاد با میانگین ۲/۸۹ بیش‌ترین و رشته جامعه‌شناسی با میانگین ۲/۴۱ کم‌ترین عادات را به مطالعه دارند.

به‌منظور انجام آزمون فرضیه اول پژوهش (به این معنی که بین رشته‌های مختلف تحصیلی جامعه مورد پژوهش در دانشکده علوم اجتماعی از نظر مهارت‌ها و عادات مطالعه اختلاف معنی‌داری وجود دارد) از آزمون مجذور کا استفاده گردید. برای این کار میانگین اظهار نظر جامعه مورد پژوهش در مورد آشنایی با مهارت‌ها و عادات مطالعه که با استفاده از مقیاس لیکرت به دست آمده بود در سطح درجه آزادی $\alpha = 0/5$ مورد آزمون قرار گرفت. همچنین از آزمون تی با چند جامعه مستقل استفاده شد. در این جا هدف ما آزمون یکسانی در رشته‌های مختلف تحصیلی است. برای این کار از تحلیل واریانس یک‌طرفه استفاده کرده‌ایم. فرض مورد آزمون $(H_1: \mu_1 = \mu_2 = \dots = \mu_k)$ می‌باشد که در آن k تعداد رشته‌های تحصیلی است. چنانچه به ازای حداقل یک $(\mu_j \neq \mu_i, j \neq i)$ باشد، فرض صفر رد شده و نشان‌دهنده وجود اختلاف معنی‌دار از لحاظ مهارت‌ها و عادات مطالعه بین رشته‌های تحصیلی است. از آنجایی که سطح معنی‌دار بودن (sig) به دست آمده در این آزمون صفر می‌باشد، بنابراین نتیجه می‌گیریم بین رشته‌های تحصیلی از نظر مهارت‌ها و عادات مطالعه اختلاف معنی‌داری وجود دارد. جدول ۵ نشان‌دهنده تفاوت دختران و پسران در حیطه‌های مختلف مهارت‌ها و عادات مطالعه در بین جامعه مورد پژوهش می‌باشد که بر اساس یافته‌ها بیش‌ترین تفاوت در حیطه یادداشت‌برداری و تکرار و حفظ مطالب می‌باشد که میانگین مهارت دختران بیش‌تر از پسران می‌باشد. همچنین توانایی غلبه بر عوامل مداخله‌گر و استرس‌زا حین مطالعه و درک مطلب در پسران بیش‌تر از دختران است. دختران بیش‌تر عادت به مطالعه روزانه و مستمر و عبارت‌خوانی دارند در حالی که پسران عادت به تندخوانی دارند.

جدول ۵. میانگین نمرات مهارت‌ها و عادات مطالعه دانشجویان در حیطه‌های مختلف به تفکیک جنسیت

t-test	میانگین x	n	پسرها	دخترها	مهارت‌های مطالعه
۰/۲۴	۲/۳۷	۱۷۳	۱/۳۷	۱/۱۰	مدیریت زمان
۰/۴۰	۲/۷۷	۱۷۳	۱/۵۶	۱/۲۱	تمرکز حین مطالعه
۰/۳۹	۳/۳۲	۱۷۳	۱/۱۱	۲/۲۱	یادداشت‌برداری
۰/۱۷	۲/۱۲	۱۷۳	۱/۰۷	۱/۰۵	مطالعه کاربردی و خلاقانه
۰/۲۶	۲/۴۱	۱۷۳	۱/۰۹	۱/۳۲	مطالعه با پردازش عمیق
۰/۴۴	۳/۱۸	۱۷۳	۱/۷۳	۱/۴۵	درک مطلب
۰/۲۹	۲/۴۷	۱۷۳	۱/۱۳	۱/۲۴	خودآزمایی
۰/۴۰	۳/۷۹	۱۷۳	۱/۱۱	۲/۶۸	تکرار و حفظ مطالب
۰/۱۳	۱/۹۰	۱۷۳	۱/۱۵	۰/۷۵	غلبه بر عوامل مداخله‌گر و استرس‌زا حین مطالعه
۰/۲۳	۲/۸۶	۱۷۳	۱/۳۹	۱/۴۷	نظارت بر روند مطالعه
۰/۰۷	۲/۷۶	۱۷۳	۰/۹۹	۱/۷۷	مطالعه روزانه و مستمر
۰/۴۳	۳/۵۳	۱۷۳	۱/۰۳	۲/۵۰	عبارت‌خوانی
۰/۰۹	۲/۵۴	۱۷۳	۱/۴۲	۰/۹۷	تندخوانی
۰/۱۱	۲/۳۹	۱۷۳	۱	۱/۳۹	دقیق‌خوانی
۰/۲۶	۲/۸۶	۱۷۳	۱/۳۷	۱/۴۹	خواندن تخصصی
۰/۰۰۳	۱/۹۳	۱۷۳	۰/۷۳	۰/۵۰	خواندن انتقادی
۰/۴۵	۲/۹۴	۱۷۳	۱/۴۴	۱/۵۰	سطحی
۳۱	۲/۸۰	۱۷۳	۱/۵۳	۱/۲۷	هیجانی
۰/۲۱	۲/۴۵	۱۷۳	۱/۱۵	۱/۳۰	باری به هر جهت
۰/۱۹	۲/۴۷	۱۷۳	۱/۲۶	۱/۲۱	خواندن با لذت
۲/۶۹۵	۲/۷۲	۱۷۳	میانگین		

با توجه به نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل آماری و تعیین میانگین میانگین‌ها و آزمودن فرضیه دوم پژوهش مبنی بر بررسی اختلاف بین جنسیت از نظر مهارت‌ها و عادات مطالعه که از آزمون تی دونمونه‌ای مستقل استفاده شده است.

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{sp \sqrt{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}}}$$

و فرض برابری واریانس‌ها می‌باشد که در آن \bar{X}_1 میانگین نمونه اول، \bar{X}_2 میانگین نمونه دوم، n_1 مقدار نمونه اول، n_2 مقدار نمونه دوم و sp واریانس مشترک دونمونه می‌باشد. فرض اولیه آزمون‌های تی، نرمال بودن جامعه است. اما از آنجایی که طبق قضیه حد مرکزی وقتی $n \rightarrow \infty$ هر توزیعی به توزیع نرمال میل می‌کند. در بررسی این فرض پژوهش با توجه به $n = 173$ از یکی از آزمون‌های تی (آزمون فوق) استفاده شده است.

$$\begin{cases} H_0: \mu_1 = \mu_2 & \text{فرض مورد آزمون} \\ H_1: \mu_1 \neq \mu_2 \end{cases}$$

می‌باشد. با توجه به این که مقدار سطح معنی‌داری به‌دست آمده $0/240$ - می‌باشد؛ فرض صفر را رد کرده و نتیجه می‌گیریم که بین جنسیت از نظر مهارت‌ها و عادات مطالعه اختلاف معنی‌داری وجود دارد.

نتیجه‌گیری

با توجه به میانگین به‌دست آمده از نمرات مهارت‌ها و عادات مطالعه دانشجویان در حیطه‌های مختلف (۲/۶۹۵) می‌توان نتیجه گرفت که وضعیت دانشجویان دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه رازی از نظر مهارت‌ها و عادات مطالعه پایین‌تر از حد متوسط می‌باشد که این به پژوهش محمدی (۱۳۸۵) و فریدونی (۱۳۸۶) نزدیک است که هر یک در تحقیقات جداگانه‌ای به این نتیجه رسیدند که وضعیت عادات مطالعه دانشجویان مورد پژوهش در حد متوسط است و شیوه مطالعه آن‌ها از کیفیت مطلوبی برخوردار نیست. حسینی (۱۳۸۵) در مطالعه‌ای مشابه دریافت که فقط $30/7$ درصد از دانشجویان از نظر مهارت مطالعه در وضعیت خوبی بودند.

نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد توانایی غلبه بر عوامل مداخله‌گر و استرس‌زا حین مطالعه و درک مطلب در پسران بیش‌تر از دختران است. نوریان (۱۳۸۳) در دانشگاه علوم پزشکی زنجان در پژوهشی با عنوان «تعیین وضعیت عادات و مهارت‌های مطالعه دانشجویان پزشکی زنجان» گزارش نموده است که دانشجویان دختر در زمینه‌های عادات مطالعه و یادداشت‌برداری وضعیت مناسب‌تری داشته و در بعضی مهارت‌ها، وضعیت دانشجویان پسر بهتر بوده است. در حالی که در این پژوهش این نتیجه به دست آمد که دختران علاوه بر مهارت یادداشت‌برداری در تکرار و حفظ مطالب وضعیت مناسب‌تری نسبت به پسران دارند.

همچنین بررسی راهبردهای مطالعه دانشجویان در یک پژوهش در سال ۲۰۰۷ در کشور هنگ‌کنگ کنگ تفاوت‌های واضحی را بین راهبردهای مطالعه دانشجویانی که از موفقیت تحصیلی بالاتری برخوردار بودند در مقایسه با سایر دانشجویان نشان داد. در این مطالعه نگرش و انگیزش دو عامل مهمی بود که دانشجویان موفق را از دانشجویان ناموفق متمایز می‌ساخت. در این مطالعه پیشنهاد شده بود که با انجام مداخلات آموزشی راهبردهای مطالعه دانشجویان تغییر یابد (خدیوزاده، ۲۰۰۸). علاوه بر این حقانی (۱۳۸۷) در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در یک مطالعه با بررسی تأثیر یک دوره آموزش کارگاهی مهارت‌های مطالعه بر استفاده از راهبردهای مطالعه نشان داد که آموزش ارائه شده بر بهبود مهارت‌های مطالعه و یادگیری دانشجویان مؤثر بوده است. به‌طور کلی نتایج به دست آمده در این تحقیق، قابلیت انطباق با تحقیقات فوق‌الذکر را دارد اما با این حال، با توجه به ویژگی‌های مختلف تیپ‌های دانشگاهی در سطح کشور، به نظر می‌رسد با انجام مطالعات مشابه در حجم نمونه‌های بیش‌تر بتوان به نتایج قابل تعمیمی در سطح کل دانشجویان کشور دست یافت. از آنجایی که به عقیده محققان، عادت‌ها و مهارت‌های مطالعه قابل آموزش بوده، می‌توان آن‌ها را آموخت (فرانکلین^۱، ۲۰۰۶).

پیشنهادها

- آموزش مهارت‌ها و عادات مطالعه به صورت ارائه واحد در کلاس‌های آموزش یا برگزاری کارگاه‌ها در برنامه آموزشی رشته‌های دانشگاهی طراحی و برنامه‌ریزی گردد

1. Franklin

تا دانشجویان در بدو ورود با این مهارت‌ها آشنایی بیش‌تری یابند که قطعاً در یادگیری بهتر به آنان کمک می‌نماید؛

- برگزاری جلسات مشاوره برای افراد، توزیع جزوه‌های آموزشی و نیز برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای اساتید به منظور راهنمایی دانشجویان در به‌کارگیری این مهارت‌ها توصیه می‌گردد؛
- کاهش وقفه‌های بین مطالعه و کاهش عوامل حواس‌پرتی حین مطالعه، اولویت‌بندی کارها و صرف نظر کردن از کارهای غیرضروری، تنظیم کردن وقت خواب و کنترل بیش‌تر روی وقت تفریح و اجتناب از سستی و بی‌ارادگی در تصمیم‌گیری نیز می‌تواند در بهبود مهارت‌ها و عادات مطالعه دانشجویان مؤثر باشد.

منابع

- حسینی، سیدمحمدحسین؛ احمدیه، محمدحسین؛ عباسی شوازی، معصومه و اسلامی فارسانی، شهین (۱۳۸۷). بررسی مهارت‌های مطالعه در دانشجویان مقطع کارشناسی دانشکده بهداشت یزد. *گام‌های توسعه در آموزش پزشکی*، ۵ (۲)، ۸۸
- حقانی، فریبا و خدیوزاده، طلعت (۱۳۸۸). تاثیر دوره آموزش کارگاهی مهارت‌های مطالعه و یادگیری بر راهبردهای مطالعه و یادگیری دانشجویان استعداد درخشان. *مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی*، ۹ (۱)، ۴۰.
- فریدونی مقدم، مالک و چراغیان، بهمن (۱۳۸۸). عادات‌های مطالعه و ارتباط آن با عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشکده پرستاری آبادان. *گام‌های توسعه در آموزش پزشکی*، ۶ (۱)، ۲۸.
- محمدی، محمدعلی (۱۳۸۶). بررسی میزان آگاهی از مطالعه کارآمد در دانشجویان دانشگاه‌های شهر اردبیل در سال ۱۳۸۵. *مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی سمنان*، ۹ (۲۶)، ۹۸-۹۳.
- نوریان، عباس‌علی؛ موسوی نسب، سیدنورالدین؛ فهری، آرزو و محمدزاده، اکبر (۱۳۸۵). مهارت‌ها و عادات مطالعه دانشجویان پزشکی زنجان. *مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی*، ۶ (۱)، ۱۰۷.

References

- Derossis, A. M.; Rosa, D. D.; Schwartz, A.; Hauge L. S. & Bordage G. (2004). Study habits of surgery residents and performance on American Board of Surgery In-Training examinations. *Am J Sur*, 188 (3), 230-6.
- Franklin, F. A. (2006). *Study habits of undergraduate education students*. M. A. Dissertation, University of Houston, Houston.

- Khadivzade, T.; Seif, A. A. & Valayi, N. (2004). Relationship of students' study strategies with their personal characteristics and academic background. *IJME*, 4 (2), 53-61.
- Nourian, A. A.; Mousavinasab, N.; Fahri, A. & Mohammadzadeh, A. (2006). Medical student's study skills and habits in Zanjan University of Medical Sciences. *IJME*; 6 (1), 101-7.
- Sirohi, V. (2004). A study of underachievement in relation to study habits and attitudes. *J. Ind Educ*, 14-9, Retrieved June 20, 2006, from: <http://www.ece.msstate.edu/~hagler/May2001/05/Begin.htm>
- Study habits questionnaire (PSSHI). Translated by A. Karame. Tehran: Ravan Tajhiz Sina; Designer and producer of laboratory, Psychology and Rehabilitory Tools. Retrieved July 25, 2010, from: http://www.sid.ir/fa/VEWSSID/J_pdf/74113880103.pdf
- Weinstein, C. E.; Husman, J. & Dierking, D. R. (2000). *Self regulation interventions with a focus on learning strategies*. In: Boekaerts, M.; Pintrich P. R. & Zeidner, M., Handbook of self regulation. New York: Academic Press..

به این مقاله این گونه استناد کنید:

صیفوری، ویدا (۱۳۹۱). سنجش مهارت‌ها و عادات مطالعه دانشجویان دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه رازی کرمانشاه. *تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی*، ۱۸ (۱)، ۸۹-۱۰۰.

Archive